

VÉST ÚČETNICTVÍ, DAŇOVOU EVIDENCI ČI ZVOLIT „PAUŠÁL“?

Každá fyzická i právnická osoba musí povinně platit daň z příjmů. Fyzické osoby, které jsou živnostníky či vykonávají některá z tzv. svobodných povolání mají však několik možností, jak stanovit základ, ze kterého se vypočítá daň z příjmů. Každá z možných cest pak má své výhody a nevýhody.

1. Cesta – uplatnění skutečných, účetně prokázaných nákladů → vedení daňové evidence

Kdo vede daňovou evidenci:

- Všechny fyzické osoby, které mají příjmy z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti,
- uplatňují skutečné výdaje,
- nejsou účetní jednotkou (nevztahuje se na ně zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví),
- nejsou zapsány v Obchodním rejstříku.

Jak se vypočítá základ daně:

$$\text{základ daně} = \text{příjmy} - \text{výdaje}$$

Výhody:

- Možnost uplatnit slevy na dani na manžela/manželku, daňové zvýhodnění na děti.

Nevýhody:

- Nutnost schovávat všechny daňové doklady prokazující příjmy a výdaje,
- větší administrativní zátěž.

2. Cesta – stanovení výše nákladů procentem → vedení evidence příjmů a pohledávek

Jaké procento zvolit?

VÝDAJOVÁ PROCENTA PRO ROK 2015 a 2016		
OSVČ	Procento	Maximální částka výdajů
Osoby podnikající v zemědělství	80%	1 600 000 Kč
Osoby s příjmy z řemeslných živností	80%	1 600 000 Kč
Ostatní živnostníci	60%	1 200 000 Kč
Ostatní OSVČ (nezávislá povolání, aj.)	40%	800 000 Kč
Osoby s příjmy z pronájmu	30%	600 000 Kč

Jak se vypočítá základ daně:

- výdaje představují určité stanovené procento z příjmů

$$\text{základ daně} = \text{příjmy} - X\% \text{ z příjmů}$$

Výhody:

- Jednoduchost,
- menší administrativní zátěž - není třeba vést daňovou evidenci, pouze evidenci příjmů (tj. příjmy peněžní i nepeněžní, obdržené v hotovosti nebo na účet od 1. 1. do 31. 12.) a pohledávek (pohledávky, které trvají k 31. 12. a souvisí s podnikáním a SVČ, pohledávky musí být doloženy doklady a ty musí být archivovány),
- možná úspora na dani z příjmu a povinném pojištění (sociální a zdravotní).

Sociální a zdravotní pojištění se totiž počítá z vyměřovacího základu, který představuje polovina základu daně. Pokud jsou tedy výdaje procentem vyšší než skutečné výdaje, dochází k úspoře jak na dani z příjmu fyzických osob, tak i na sociálním a zdravotním pojištění.

Nevýhody:

- Tato cesta není výhodná pro podnikatele, jejichž výdaje byly ve skutečnosti vyšší, než vypočtené procentem,
- není možné uplatnit slevu na manžela/manželku, ani daňové zvýhodnění na děti (pokud je manžel/manželka na rodičovské dovolené, je třeba zvážit, zda nebude výhodnější uplatňovat skutečné výdaje).

Přechod z paušálu na daňovou evidenci

Uplatňování výdajů procentem je možné změnit na daňovou evidenci. Co je třeba provést?

- Pokud má OSVČ pohledávky, podat řádné nebo opravné daňové přiznání (je třeba zvýšit základ daně předešlého roku o hodnotu pohledávek evidovaných ke konci aktuálního roku),
- podat opravný přehled na správu sociálního zabezpečení,
- pokud OSVČ nemá ke konci roku pohledávky, není třeba podávat dodatečné daňové přiznání ani přehledy na správu sociálního zabezpečení.

3. Cesta – stanovení paušální daně

Fyzické osoby mají dále možnost požádat svého správce daně (příslušný finanční úřad) o stanovení daně z příjmů paušální částkou. Výhodné je to zejména pro ty OSVČ, které mohou předem odhadnout výši svých příjmů. To je možné zejména u činností, které nejsou různorodé.

OSVČ však musí dle zákona o daních z příjmů splnit následující podmínky:

- Má pouze příjmy podle § 7 odst. 1 písm. a) až c) zákona o daních z příjmů, kromě příjmů od daně osvobozených, zdaněných konečnou srážkovou daní a úroků z vkladů z běžného podnikatelského účtu,
- nemá žádné zaměstnance,
- nevyužívá k podnikání spolupracujících osob, s výjimkou své manželky,
- není účastníkem sdružení uzavřeného podle občanského zákoníku,
- roční výše příjmů za tři zdaňovací období předcházející podání žádosti nepřesáhla 5 000 000 Kč.

Pokud chce OSVČ ve zdaňovacím období 2016 platit paušální daň, musí **do 31. ledna 2016** podat svému správci daně **písemnou žádost**.

V žádosti pak uvede:

- Výši předpokládaných příjmů,
- výši předpokládaných výdajů,
- výši nezdánitelných částí základu daně,
- výši slev na dani.

Správce daně s OSVČ jeho žádost projedná do 15. května a v rozhodnutí uvede výši příjmů, výdajů, nezdánitelných částí základu daně, slev na dani i konečnou daň. V případě, že OSVČ s tímto rozhodnutím souhlasí, nemůže se proti ní později odvolat. Daň je potom vyměřena platebním výměrem. Pokud nesouhlasí, musí podat daňové přiznání.

Výhody:

- OSVČ nemusí se podávat daňové přiznání (pokud však OSVČ nemá nepředpokládané příjmy, které neuvedl v žádosti a které přesahují 6 000 Kč za rok, např. příjmy ze zaměstnání),
- nemusí vést daňovou ani jinou evidenci,
- nemusí prokazovat výdaje správci daně.

4. Cesta – vedení účetnictví ➡ podle zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb.

Kdo vede účetnictví:

Účetnictví vedou zejména právnické osoby, ale v některých případech účetnictví vedou i osoby fyzické, a to buď na základě svého dobrovolného rozhodnutí nebo povinně při splnění některých podmínek. Podle zákona o účetnictví vedou:

- **Právnické osoby**, které mají sídlo na území České republiky,
- **zahraniční osoby**, pokud na území České republiky podnikají nebo provozují jinou činnost podle zvláštních právních předpisů,
- **organizační složky státu** podle zvláštního právního předpisu,
- **fyzické osoby**, které jsou jako podnikatelé **zapsány v obchodním rejstříku** (do obchodního rejstříku se povinně musí zapsat fyzická osoba, jejíž výše výnosů nebo příjmů dosáhla v průměru za dvě po sobě jdoucí účetní období částku 120 000 000 Kč, nebo provozuje živnost průmyslovým způsobem, nebo tak stanoví zvláštní právní předpis),
- ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli, pokud jejich **obrat** podle zákona o dani z přidané hodnoty, včetně plnění osvobozených od této daně, jež nejsou součástí obratu, v rámci jejich podnikatelské činnosti **přesáhl** za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku **25 000 000 Kč**, a to od prvního dne kalendářního roku.
- ostatní fyzické osoby, které vedou účetnictví **na základě svého rozhodnutí**,
- ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli a **jsou účastníky sdružení** bez právní subjektivity podle zvláštního právního předpisu, pokud alespoň jeden z účastníků tohoto sdružení je osobou uvedenou v písmenech a) až f) nebo h), nebo
- ostatní fyzické osoby, kterým povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis.

Jak se vypočítá základ daně:

$$\text{základ daně} = \text{výnosy} - \text{náklady}$$

Nevýhody (pro OSVČ):

- U daňové evidence či u paušálu se základ daně počítá ze skutečně dosaženého zisku, u účetnictví z dosažených výnosů, tj. všech vystavených faktur, které ale nemusí být zaplacený,
- vedení účetnictví je finančně náročnější – je třeba najmout účetní nebo zakoupit speciální program.

Závěrem je nutné říci, že důležitým momentem je způsob stanovení základu daně, ze kterého se vypočítá daň z příjmu, která se následně odvádí státu. Např. OSVČ na niž se nevztahuje povinnost vedení účetnictví, může i tak účetnictví vést pro své vnitřní potřeby, ale pro základ daně zvolí výdajová procenta (pokud by pro tuto OSVČ byly výhodnější skutečné výdaje, bylo by vedení účetnictví nadbytečné).

PŘÍKLADY:

Příklad 1

Rozhodně, pro kterého podnikatele je lepší zvolit výpočet základu daně výdajovým procentem a který by měl zvolit skutečné náklady.

Kadeřnice:

Příjmy a výdaje:

Příjem za rok: 440 000 Kč
Skutečné výdaje za rok: 174 000 Kč
– pronájem křesla 92 400 Kč
– telefon 9 600 Kč
– šampony, barvy, laky,
nůžky, hřebeny, fény...72 000 Kč

Paušál 80 procent:

výdaje: ? Kč
daň z příjmů: ? Kč
sociální pojištění: ? Kč
zdravotní pojištění: ? Kč
zbude jí čistého
po odečtení výdajů: ? Kč

Při vykazování skutečných nákladů:

výdaje: 174 000 Kč
daň z příjmů: ? Kč
sociální pojištění: ? Kč
zdravotní pojištění: ? Kč
zbude jí čistého
po odečtení výdajů: ? Kč

Kulturní agent:

Příjmy a výdaje:

Příjem za rok: 480 000 Kč
Skutečné výdaje za rok: 233 200 Kč
– pronájem kanceláře: 60 000 Kč
– telefon: 6 000 Kč
– internet: 6 000 Kč
– energie: 5 000 Kč
– technika (mobil, počítač, software, diktafon, navigace): 10 000 Kč
– doprava (paušálně 5000/m.): 60 000 Kč
– silniční daň: 2 000 Kč
– banka: 1 200 Kč
– leasing auta (spl. 5 833/m.): 70 000 Kč
– kancelářské potřeby: 3 000 Kč

Při paušálu 60 procent:

výdaje: ? Kč
daň z příjmů: ? Kč
sociální pojištění: ? Kč
zdravotní pojištění: ? Kč
zbude mu čistého po odečtení výdajů: ? Kč

Při vykazování skutečných nákladů:

výdaje: 233 200 Kč
daň z příjmů: ? Kč
sociální pojištění: ? Kč
zdravotní pojištění: ? Kč
zbude mu čistého po odečtení výdajů: ? Kč

Příklad 2

Podnikatel – fyzická osoba J. Novák soukromě podniká na základě živnostenského oprávnění, vede daňovou evidenci. Není plátcem DPH.

Označování dokladů:

PPD – příjmový pokladní doklad

VPS – výpis z účtu

VPD – výdajový pokladní doklad

FA – faktura (číslování faktur – vydané 01, přijaté 1)

Úkol:

- 1) zaznamenat za červen 2015 následující účetní případy do peněžního deníku
- 2) provést kontrolu správnosti zaúčtování
- 3) provést stanovení základu daně

Účetní případy:

Řádek	Datum	Text	Částka	Číslo sloupce peněžního deníku
1.	1. 6.	vkład podnikatele do pokladny	40.000,-	
2.	3. 6.	půjčka	400.000,-	
3.	4. 6.	nákup zásob materiálu	20.000,-	
4.	4. 6.	nákup zásob zboží	180.000,-	
5.	4. 6.	odeslaná FA za zboží	590.000,-	
6.	6. 6.	tržby za služby	125.000,-	
7.	6. 6.	proplacení cestovního účtu	500,-	
8.	6. 6.	platba zálohy na elektřinu	6.000,-	
9.	6. 6.	přijatá FA za zboží	230.000,-	
10.	8. 6.	odběratel zaplatil FA01	590.000,-	
11.	10. 6.	výplata mezd	30.000,-	
12.	11. 6.	platba FA1	230.000,-	
13.	11. 6.	tržby za zboží	200.000,-	
14.	11. 6.	platba leasingové splátky	25.000,-	
15.	15. 6.	platba zdr. a soc. poj.	8.000,-	
16.	25. 6.	splátka úvěru	80.000,-	
17.	30. 6.	platba nájemného	15.000,-	

Pozn.: tržby má podnikatel v hotovosti, mzdy vyplácí v hotovosti, nájemné také zaplatil hotově.